Växa

Nummer 1 2021

Dopet vägen in i Svenska kyrkan

Sidorna 3-5

Ungdomar stöttar unga konfaledare

Sidan 8

Tema:
Förväntan

Konfirmation på hemmaplan

Byske-Fällfors församling, Kågedalens församling, Jörn-Bolidens församling, Sankt Olovs församling och Skellefteå landsförsamling

Svenska kyrkan

Livet behöver förväntan

Jag älskar ordet förväntan, för mig har ordet en riktning framåt, något att längta efter och att se fram emot, något gott som bryter in i livets alla måsten och vardagar. Som solsken en grå dag! När jag var barn hittade jag alltid olika tillfällen att känna förväntan, inför födelsedag, julafton, sommarlovet, en ny bok eller en resa till mormor och morfar. Förväntan fyller livet med inspiration och glädje, väcker vår längtan, lyfter vår blick och fyller på livsgnistan för alla människor – inte bara för barn. Jag tror att livet behöver förväntan! Förväntan har ingen åldersgräns, alla behöver vi något att längta efter!

Kanske är ordet ännu viktigare i Coronatid när mycket känns både hopplöst och svårt. När så mycket gott skyms av ett virus som påverkat hela våra liv och som väcker missmod och ensamhet. Jag har full förståelse om du som läser detta tänker, vad har jag egentligen att se fram emot i dessa tider? Vad skulle vara min förväntan? Kanske behöver vi påminna varandra om att det finns saker mitt i vår verklighet som kan väcka både förväntan och glädje trots pandemi och totalförändrat liv.

Jag har en förväntan på vaccinet – en förväntan om att det ska hjälpa.

Foto: Gustaf Hellsing/IKON

Att vaccinet ska skapa nya möjligheter till att få bryta vår isolering och ge möjligheter till att få röra oss fritt igen. Få mötas i gemenskap, få kramas och få vara tillsammans i frihet.

Jag har en förväntan på ljusare dagar, på vårljuset. Att ljuset ska fylla på livsgnistan och att ljuset får väcka förväntan inom oss. Ljuset får föda en längtan inom oss inför våren och sommaren och att kunna mötas.

Jag har en förväntan på livet, jag försöker vara öppen för alla små ögonblick, små guldkorn som faktiskt finns där även om solen är skymd och livet inte är detsamma.

Förväntan finns i tron, i något att hoppas på och känna tillit till. Att tro att det finns en närvarande Gud att sträcka sig mot och få uttrycka sin längtan, sin bön och sin förtvivlan till. Jag bär en förväntan och en tro på att Gud alltid är nära oavsett vad som möter oss i livet. Gud är hoppets Gud som vill ge oss kraft och omsluta oss med kärlek, som vill väcka förundran och glädje och fylla oss alla med mening och livsmod.

Gud Välsigne Dig!

Ulrika Markgren
Kyrkoherde
Svenska kyrkan Skellefteå

Redaktionsruta

Växa ges ut av Svenska kyrkan Skellefteå. Tidningen distribueras gratis till alla hushåll i våra fem församlingar.
Adress: Svenska kyrkan Skellefteå, Storgatan 63, 931 34 Skellefteå
Telefon: 0910-70 84 00
Mejl: skelleftea.pastorat@svenskakyrkan.se
Hemsida: svenskakyrkan.se/skelleftea
Redaktion samt text och bild (om inget annat anges): P-O Sjödin
Ansvarig utgivare: Ulrika Markgren
Alla musik- och kulturarrangemang i pastoratet sker i samarbete med Sensus.

Svenska kyrkan Skellefteå är en samverkan mellan fem församlingar i de nordöstra delarna av Västerbotten med cirka 40 000 medlemmar och 140 årsanställda.

Våra fem församlingar:
Jörn-Bolidens församling
Byske-Fällfors församling
Kågedalens församling
Skellefteå landsförsamling
Sankt Olovs församling

Helig handling

Dopet är en helig handling i Svenska kyrkan och kärleksgåvan ger, förutom medlemskap i kyrkan, en försäkran om delaktighet i den kristna kyrkans gemenskap för alltid.

Dopet, som instiftades av Jesus, är ett så kallat sakrament – en helig handling – och ett sakrament har alltid ett jordiskt medel.

I dopet är det vattnet, som är livsviktigt för människan, en rening från synden och en symbol för att växa, som prästen tar tre gånger över huvudet på den som ska döpas.

Dophandlingen har också en andlig del och det är föreningen med Gud och kyrkan.

– Jag döper dig i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn, säger prästen.

Dopgudstjänst

Dopakten, som kan vara i en vanlig söndagsgudstjänst eller utformas som en egen dopgudstjänst, avslutas med att den döpte välkomnas in i församlingen.

Det är vanligt att den döpte då får ett dopbevis och dopljus.

Dopljuset, som Svenska kyrkan Skellefteå har tagit fram tillsammans med Ljusfabriken Lowima AB i Skellefteå, är en påminnelse om Jesus ord:

”Jag är världens ljus. Den som följer mig skall inte vandra i mörkret utan ha livets ljus.

I dag är det dopet som är huvudvägen in i Svenska kyrkan.

Dopklänningen, som för det mesta finns att låna i församlingen, är oftast vit – renhetens färg – och för lång för barnet som en symbol för att dopet är något att växa i.

Vid barndop väljer vårdnadshavarna om barnet ska en fadder och denne måste själv vara döpt i en kristen kyrka.

Tidigare blev alla barn födda i Sverige medlemmar i Svenska kyrkan om en eller båda vårdnadshavarna var medlemmar.

Dopet är ingen namngivningsceremoni. Det är vårdnadshavarna som ger namn, skatteverket som registrerar namn och Svenska kyrkan som döper människor.

Vuxendop

Ett dop förknippas vanligtvis med spädbarn, men även större barn, ungdomar och vuxna får döpas i Svenska kyrkan.

Åldern spelar nämligen ingen roll.

Det är däremot upp till vårdnadshavarna om ett barn eller en ungdom ska döpas, men om barnet är tolv år eller äldre så måste barnet själv också vilja bli döpt.

De äldre som döps får först, precis som konfirmander, undervisning om kristen tro och den som vill konfirmera sig måste vara eller bli döpt.

DOP

Ordet dop är besläktat med ordet dopp. Dopet utfördes ursprungligen genom nedsänkning i vatten. I äldre texter används ordet döpelse istället för dop.
Källa: Wikipedia:

MEDLEM

Vill du bli medlem i Svenska kyrkan och möjliggöra mycket gott?
Hör av dig till Svenska kyrkan Skellefteå – Bokningen – på 0910-70 84 04!
svenskakyrkan.se/skelleftea/bokning

Foto: Alex Giacomini/IKON

”Viktigt med förväntan”

”Förväntan är något viktigt i våra liv. Vår förväntan styr oss, det vi tror skall komma ger betydelse för hur vi tänker och vad vi gör. Vår förväntan gör oss beredda. Vår förväntan gör att vi planerar, att vi tänker ut och gör saker för att glädjen över något bra skall göra oss gott eller för att följderna över något dåligt skall bli så små som möjligt.

Ordet ”förväntan” är egentligen ett känslomässigt neutralt ord: min förväntan kan gälla både det som jag hoppas på och det som jag fasar över skall komma. Men oftast använder vi ordet i en positiv bemärkelse.

I bibeln är förväntan ett ord som finns bara på några få ställen. I Lukas-evangeliet i Nya testamentet står det om folket, att då de mötte Johannes Döparen, hörde hans predikan och såg hans dop, var fyllt av förväntan och alla frågade sig om inte han kunde var den efterlängtade Messias. Men Johannes svarade att så var det inte, för efter honom skulle en komma som var starkare än han, nämligen Jesus.

I vår kristna tro är förväntningar av olika slag viktiga. Gud förväntar något av oss, vi förväntar något av Gud, vi förväntar något av varandra och vi förväntar något av oss själva. Dessa förväntningar gör något gott med oss. De gör att vi får tillit, tillit till Gud, till varandra och till oss själva.

Vi i vår tur får och skall ha förväntningar på Gud. Gud har ju i Jesus Kristus lovat att vara med oss alla dagar till tidens slut. I tro får vi ha förväntningar på Gud, att Gud älskar oss som en god far älskar sina barn och vill dem allt väl.

Den som döps tar vi emot med förväntan. När någon, liten som stor, har döpts skall den nydöpte i dopgudstjänsten hälsas välkommen. Då föreslås att prästen eller någon annan säger: ”NN (den döptes namn), vi välkomnar dig i Kristi kyrka och tar emot dig med glädje och förväntan”. Vi ber och hoppas att den döpta skall få växa till i tro och finna gemenskap med andra kristna.

Han avslutar med några rader från biskopsbrevet Leva i dopet från 2011 som stämmer väl överens med hans egna tankar om dopet.
Dopet ger oss en beredskap att möta förändring och känna förväntan inför det främmande. Dopets välsignelse påminner oss om att vi är sedda och älskade. Guds ansikte är vänt till oss. Det gäller också när vi hamnar utanför gemenskapen och när vi har svårt att se oss själva i ögonen.

Eftersom dopet bär på flera motiv kan svaren på frågan om vad som är det viktiga med dopet variera. Dopföräldrar har ett motiv medan kanske far- och morföräldrar har ett annat och dopprästen ser ett tredje motiv. Dopet äger rum i ett möte mellan kyrkans och individens tro. Vi tar emot de nydöpta med kärlek och förväntan, eftersom det är vår tro att varje person är värdefull och både har sitt särskilda sätt att ta emot dopets gåva och sin unika uppgift i de kristnas gemensamma uppdrag.

Johan Wingård

Johan Wingård, präst i Sjungande dalens kyrka, är uppvuxen i en miljö präglad av Svenska kyrkan. Han prästvigdes sommaren 1979 och har varit i Skellefteå landsförsamling sedan 1983.
Johan, som döper cirka 25 personer per år och därmed har döpt cirka 1 000 personer, ger här sin syn på förväntan och dopet.

Tradition

Hanna Kemi och Anton Åström, Skellefteå, har valt att döpa båda sina barn i Svenska kyrkan.
– Det är lite av en tradition inom familjerna, berättar Hanna.

Dottern Sally Åström Kemi, sex månader, blev döpt i Sankt Olovs kyrka den 22 november i fjol.
– Doppräst var församlingsherden Annika Lundström.
Även storebror Sigge, tre år, är döpt i Sankt Olovs församling.
– Han var tre-fyra månader gammal när han döptes i Alhemskyrkan.

Alla är döpta
Att båda barnen skulle bli döpta i Svenska kyrkan rådde det ingen tvekan om.
– Alla i familjerna är döpta och vi är konfirmerade, så det var som bara självklart.
På dotterns dop, som skedde mitt under den rådande pandemin, var bara de allra närmaste inbjudna till kyrkan.
– Mor- och farföräldrarna höll avstånd, satt längst bak i kyrkan och åkte hem före dopfikat.

Speciell atmosfär
Hanna och Anton är jättenöjda med allt från dopsamtalet i hemmet…
– Allt var så himla härligt och lättsamt.
…till Sallys dop i Sankt Olovs kyrka.
– Det var fint och stämningsfullt. Alla våra förväntningar i den speciella atmosfären infriades.

Vigsel bokad
De unga föräldrarna uppskattar att vara i kyrkan emellanåt och till sommaren är det förhoppningsvis dags igen.
– Vi ska gifta oss i Landskyrkan. Allt är bokat och klart, så vi hoppas att vi får genomföra det.
Det gemensamma efternamnet är däremot inte spikat än.
– Vi kan väl säga att det är en pågående dialog, säger Hanna Kemi.

inom familjerna

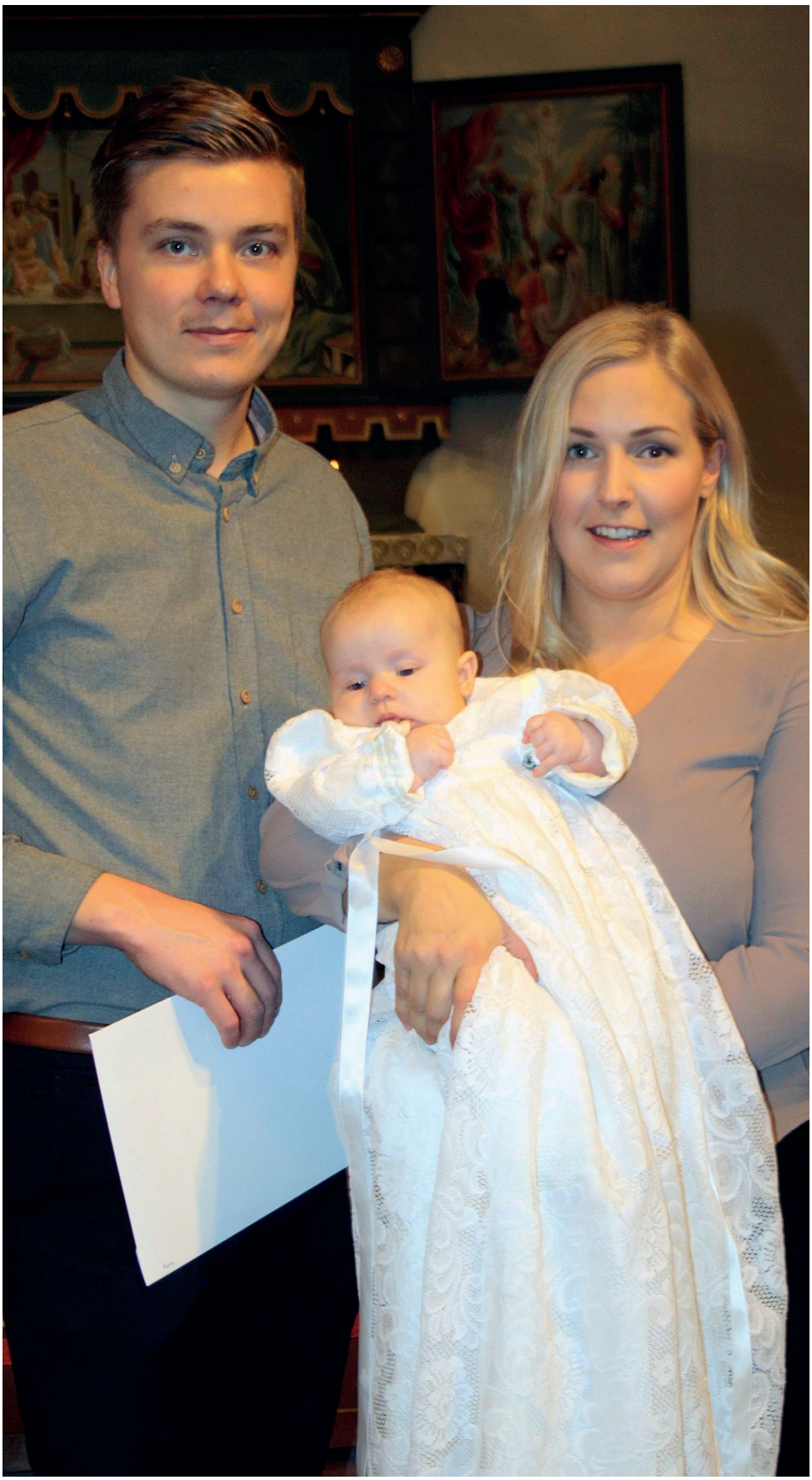

Anton Åström och Hanna Kemi med dottern Sally Åström Kemi. Foto: Privat

Gemensam doppastoral

De fem församlingarna i Svenska kyrkan Skellefteå håller på att ta fram en gemensam doppastoral.

– Det är ett strategiskt arbetsdokument för hur vi ska arbeta med dopundervisning och dopteologi i våra församlingar, berättar församlingsherden Lukas Lundman i Jörn-Bolidens församling.

Han, som prästvigdes 2014, uppskattar all den glädje som frodas vid dop och konstaterar att det blir en fantastisk helhet av familjefesten.

Det är Lukas som har utsetts till att leda arbetet med doppastoralen.

– Det känns kul och är ett intressant arbete.

Arbetsgruppen har träffats under hösten och kommit igång med arbetet.

– Det mesta av förarbetet är faktiskt klart.

Nu ligger det på hans och några andras ansvar att titta över allt material och skriva ihop ett utkast utifrån samtal och anteckningar.

– Vi ska lämna in ett förslag till doppastoral till ledningsgruppen i Svenska kyrkan Skellefteå så snart som det är möjligt.

Ett ramverk

Syftet med doppastoralen är att få in dopets teologi i allt som görs i församlingarna.

– Det är ett ramverk, och ingen detaljplanering, för hur vi ska tänka i alla verksamheter.

Själva dopgudstjänsten är däremot densamma i alla församlingar i Sverige.

– Den är väldigt uppstyrd i vår handbok och det är en ordning som vi alltid måste utgå ifrån.

Det finns två sakrament eller heliga handlingar – dopet och nattvarden – i Svenska kyrkan.

– Det är saker som Jesus har sagt åt oss att göra tillsammans med ett fysiskt medel.

I dopet är det vattnet och i nattvarden är det vinet och brödet.

– Vi präster har i våra löften att vi ska predika evangeliet och förvalta sakramenten. Det är ju en av grundpelarna för hela vår kyrka och en förklaring till varför vi gör som vi gör, berättar Lukas Lundman.

Patrick Norqvist och hans familj kände sig mest hemma i Morö Backe kyrka och han valde därför att bli medlem i Svenska kyrkan igen.

Patrick blev medlem igen

– Det är en självklarhet för mig som kristen att tillhöra en församling.

Det säger Patrick Norqvist som ifjol blev medlem i Svenska kyrkan igen.

56-årige Patrick, som är född i Skellefteå, har bott söderut i 30 års tid.

– Jag flyttade tillbaka till stan för ett par år sedan.

Nu bor han med sin fru och två pojkar, åtta och tio år gamla, i en villa på Morön.

– Jag jobbar numera som administratör åt ett vårdföretag som tillhandahåller personliga assistenter till funktionsnedsatta människor.

Tjäna sitt levebröd

Patrick har blandat att jobba med teknik och administration genom tiderna.

– Jag har också, när det var riktigt dåligt med jobb, kört buss ett tag. Huvudsaken är ju att man kan tjäna sitt levebröd på någonting.

Det senaste jobbet söderut var åt Equmeniakyrkan (Sätunakyrkan) i Märsta.

– Jag jobbade med administration och ungdomsprojekt i kyrkan.

Aktiv i församlingen

Det var också vid den tiden, ungefär tio år sedan, som han valde att gå ut ur Svenska kyrkan.

– Jag gick över till Equmeniakyrkan eftersom att jag även var församlingsaktiv vid sidan om den betalda tiden.

Våren 2020 valde han däremot att gå med i Svenska kyrkan igen.

– Jag och min fru besökte, ibland med barnen också, och valde mellan olika församlingar i närheten.

Valet föll på Svenska kyrkan Skellefteå.

– Vi kände oss mest hemma i Morö Backe kyrka.

Det var främst aktiviteterna i kyrkan som han var ute efter.

– Jag vill kunna fira gudstjänst och delta i andra sociala aktiviteter samt gärna ha någonting med kristen inriktning för barnen också.

Patrick upplever att det i normala fall finns ett stort utbud av aktiviteter i Svenska kyrkan Skellefteå.

– Nu har ju Coronan ställt till det, så det har inte blivit så mycket aktiviteter för mig och min familj än.

Han hoppas däremot att saker och ting ska bli annorlunda när samhället har lagt det här bakom sig på ett eller annat sätt.

– Jag tror att när vi börjar kunna gå ut och vara sociala igen, så kommer det här att kännas bra, säger Patrick Norqvist.

Medlemsskap

Vill du bli medlem i Svenska kyrkan och möjliggöra mycket gott?
Hör då av dig till Bokningen i Svenska kyrkan Skellefteå!

Du når Bokningen enklast via e-post:
skelleftea.bokningen@svenskakyrkan.se
Läs mer om medlemsskap på vår hemsida:
svenskakyrkan.se/skelleftea

Konfirmation på nya vägar

Pandemin satte käppar i hjulet för delar av konfirmationsverksamheten i Skellefteå ifjol.

– Vi försökte hitta nya vägar och lyckades också med det, säger samordnaren Lismarie Bengtsson.

Skellefteå landsförsamling och Sankt Olovs församling i Skellefteå erbjöd sex olika konfirmationsalternativ under förra året, men när pandemin slog till blev inte allt som det var tänkt från början.

– Konfagrupperna Fotboll och Gotland kunde inte åka i väg någonstans, så de fick ha läger på hemmaplan istället, berättar Lismarie Bengtsson.

Munkviken, som är ett projekt tillsammans med församlingarna i Lövånger och Bygdeå, blev inte heller som planerat.

– Vi satt länge lugnt i båten i hopp om att coviden skulle vara borta till sommaren, men sen valde vi att dela upp gruppen och låta dem ha var sin vecka på lägergården.

Alternativet Solvik, tillsammans med EFS, blev av samma skäl helt inställt i fjol.

– Det blir läger nu till sommaren istället.

Stift i samverkan

QL-konfan, som är ett alternativ för de som använder svenskt teckenspråk, hörtekniska hjälpmedel och/eller talad svenska med tecken som stöd, las också på is 2020.

– Vi är flera stift i samverkan och det var inte läge att blanda ungdomarna på ett gemensamt läger, men vi hoppas kunna återuppta verksamheten till sommaren, berättar Katarina Häggmark, diakon i Sankt Olovs församling.

Konfagruppen för ungdomar som går i träningsskola och grundsärskola i Skellefteå, som är ett alternativ varannat år, kunde däremot genomföras som planerat trots pandemin.

– När man drabbas av något sånt här, som är så obegripligt för alla och som drabbar oss så väldigt olika, är det ändå fantastiskt hur alla försöker göra det bästa av situationen, säger Lismarie.

De flesta av ungdomarna, som hade anmält sig till konfirmation i fjol, fullföljde också allt och blev konfirmerade.

– Många blev besvikna när allt inte blev som det var tänkt, men sen blev alla glada och bjöd på sig själva.

De två församlingarna bjöd in till fyra alternativ i år:

De tolv äventyren i Munkviken, Stockholm, All inclusive och Hemmakonfa.

Hemmakonfan, med ett planerat läger på hemmaplan i augusti, lockade för få sökande och blev inte av.

– Vi har startat de övriga grupperna, men just nu står allt väldigt stilla.

Samordnaren Lismarie, som delar uppgiften med församlingsherden Annika Lundström, hoppas naturligtvis att allt planerat ska vara möjligt att genomföra i år.

– Munkviken blir en vecka på plats och en vecka på hemmaplan i juni.

Stockholm planerar en studieresa till huvudstaden i maj.

– Hoppet är ju det sista som överger en och alla drömmer vi nog om att få börja träffas ”in real life” igen, säger Lismarie Bengtsson.

Fotnot: QL i QL-konfan står för kul.

”Ett perfekt extraknäck”

Elin Jussila och Karin Jansén, Skellefteå, har bara lovord att säga om att vara konfirmationsledare i Svenska kyrkan.

– Det är ett perfekt extraknäck, säger de.

22-åriga Elin, som till vardags jobbar som barnskötare på en förskola, föll för grupptrycket när det var dags att konfirmera sig som 15-åring.

– Vi var ett stort tjejgäng på skolan och alla var överens om att det lät roligt, berättar hon.

Hon har sedan dess ”hängt” i kyrkan och berättar att den betyder mycket för henne.

– Det är liksom en plats där jag trivs och där jag har fått möjlighet att göra en massa olika och jätteroliga saker. Jag har utvecklats både privat och jobbmässigt i kyrkan.

Trygg plats

18-åriga Karin, som går tredje läsåret på gymnasiet, tror också att det var grupptrycket som fick henne att konfirmera sig.

– Alla mina kompisar skulle konfirmera sig, så det var inte frågan om något annat, säger hon.

Under konfirmationen började hon vara mer i kyrkan och sedan dess har hon bara ”hängt” kvar genom bland annat ledarutbildningar och sommarjobb på Tuvagården.

Elin Jussila (t v) och Karin Jansén.

– Jag känner att kyrkan är en trygg plats där jag bara kan vara och det liksom accepteras.

Femte året

De två tjejerna var båda konfaledare i gruppen Gotland 2020 i fjol.

– Det var nog mitt femte år som ledare, berättar Elin.

Hon, som gillar att hänga med ungdomar, var dessutom ledare i konfagruppen Fotboll 2020.

– Jag tror att grunden till mitt intresse sattes under min egen konfatid. Mina ledare såg ut att ha det bästa jobbet i världen och det gjorde att jag vill testa att vara ledare.

Roliga saker

Karin, som också jobbar extra som ungdomsledare på Canalen i Sankt Olovsgården, gjorde sitt andra år som konfaledare ifjol.

– Det känns som att det inte finns något bättre extraknäck.

Hon gillar nämligen också att hänga med ungdomar, göra roliga saker och ha en liten ledarroll.

– Vår uppgift är främst att se till att alla trivs och så får vi betalt för det, säger hon.

Extra uppgift

Ifjol hade de båda dessutom en extra uppgift som ledarcoach för de yngre konfaledarna.

– Det var första gången som det här provades och uppgiften var lite diffus till en början, berättar Elin.

Ingen av tjejerna hade några särskilda förväntningar på ledarrollerna.

– Jag tänkte mest att vi tar det som det kommer. Det löser sig. Jag var mer inne på att det skulle bli kul och att vi skulle ha en bra tid och det hade vi verkligen, säger Karin.

Intensiv vecka

Pandemin gjorde att det inte blev några resor till Gotland och Stockholm ifjol.

– Vi fick hålla oss på hemmaplan och det gjorde ju att mina förväntningar ändrades till att peppa alla att allt skulle bli bra i alla fall, berättar Elin.

Det blev istället paintball, Höghöjdsbanan, Pite havsbad, brännboll och grillning på Kyrkholmen under den intensiva konfirmationsveckan.

– Det blev ju faktiskt väldigt bra, säger Karin.

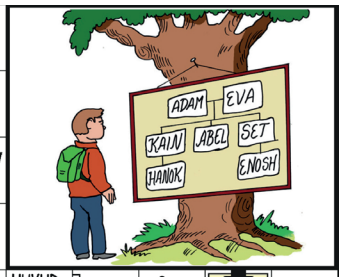

ÄR IBLAND FRANCISKANMUNKS DRÄKT
FAR TILL HAM
"UNDER BLÅGUL FANA"
KATLA
EINAR EKBERG
GODKÄND FÖRR
MJÖLON
GUD SOM HAVER BARNEN KÄR
ERSATTE
KAJKAR
BYXSTRECK
GLIDA
VIKT
BÖNAR
SLUP
KALLAS ENGELBREKT IBLAND
VAK
KADER
HADE ESAU GOTT OM
HUVUDGÅRD I FRÄLSEGODS
HÅLLER KANNA VARMT
FÖRLIKAS
JUDAS, EN AV JESU TOLV LÄRJUNGAR
ÄR SNÖSKATAN EN
BRITTISK FILMMOGUL (1888-1972)
AVANCEMANG INOM YRKESLIVET
YNGEL SOM BLIR FET FISK
KAN RULLSTENAR LIGGA I
KRICKOR
GASTAR
FÖRSTA TONEN
FÖR ALLTID
ÄKTA MAKAN ZORN
LÄGGER SKYTT
MILJON
DYGDIGT
KUNDE GOLJAT
DELAR PÅ
SJUK
KAN PUND SKRIVAS MED
BORNEOSULTANAT
FÖRTÖRNAD
MÖRK I TONEN
EMILS SYSTER
KRANS
SOM EN DANSÖR
ALICE SJÖBLOM
KRUKVÄXT
BÖR RHODODENDRONJORD VARA
FLAX
ANGELÅGNA
KÄNNA I MAGEN
TON 3 I C-DURSKALA
KLÄMS ÅT
VAR MYRBERGS 34:an
ANHANG
FÖRE MARIA I BÖN
FRAMFÖR FÖRARE
KAN BO I TIPPERARY
FLYDDE GOMORRA
BETA
ROLIGA RYDBERGS INITIALER
KLYFTA
REN
BITTERHETEN
TARTUBO
MJÖLKMÅTT
FYRSTRÄNGAT INSTRUMENT
JERIKOS MURAR
ERFAR
VÄRLDENS STÖRSTA NYHETSBYRÅ
ALBAN
SCHEMALAGT ÄMNE
ÄR ABBOT
LÅNGHUS I KYRKA
RADIE

2114-71
Burmans förlag

Ta chansen och vinn fina Fairtrade-produkter!

Skriv ned orden från de färgade rutorna och skicka in lösningen, ditt namn och dina adressuppgifter till pastoratskansliet!
Mejl: skellefteа.pastorat@svenskakyrkan.se
Post: Skellefteå pastorat, Box 376, 931 34 Skellefteå. Märk kuvertet med ”Korsord”!

Ditt svar vill vi ha senast den 20 mars 2021!

Vinnarna presenteras i nästa nummer av Växa och på våra hemsidor.
Vinnare i Växa Nr 4 2020 blev Tanja Olofsson, Skellefteå, Alf Häggström, Kåge, och Karin Hellgren, Ursviken. Grattis!
Korsordstävlingen är till för alla utom anställda och förtroendevalda i pastoratet.

Stor frihet vid avsked

Begravningslagen reglerar gravsättning och kremering, men i lagen finns inga bestämmelser om begravningen i övrigt.

Det är en privat angelägenhet hur anhöriga väljer att ta avsked av den avlidne och de anhöriga har stor frihet att göra avskedet så personligt som de själva önskar.

Ett avsked kan göras i en kyrka, ett kapell, vid graven på en begravningsplats, ett hem eller på andra lämpliga platser.

– Begravningsceremonin är ett frivilligt arrangemang, så det finns inget som säger att den måste hållas vid kistan, berättar Maria Sandström, chef för begravnings- och fastighetsförvaltning i Svenska kyrkan Skellefteå.

Ett avsked kan också helt utelämnas. Stoftet förs då i kistan från hemmet eller sjukhuset direkt till begravningsplatsen för gravsättning eller till krematoriet för kremering.

Begravningsgudstjänst

Den som tillhör Svenska kyrkan betalar kyrkoavgift och i den ingår begravningsgudstjänst i kyrka med präst, kyrkomusiker, bärartjänst och kyrkvaktmästare.

– Det gäller även om begravningsgudstjänsten hålls i en annan församling än i hemförsamlingen.

Tjänstgörande präst utformar, tillsammans med anhöriga och övriga medverkande, gudstjänsten.

– Vi har en så kallad begravningspastoral, en policy för begravningsgudstjänsten, som beskriver vårt uppdrag i begravningssammanhanget.

Begravningsgudstjänsten hålls normalt i en kyrka eller i ett begravningskapell.

Svenska kyrkans gudstjänster är öppna för alla och besökare kan inte nekas att delta.

– Gudstjänsten kan avslutas på begravningsplatsen, i samband med att kistan sänks i graven, eller i kyrkan/kapellet.

Borgerlig begravning

En begravningsgudstjänst får också, om det finns särskilda skäl och är förenligt med den avlidnes önskemål, hållas för någon som inte har tillhört Svenska kyrkan.

I sådana fall beslutar kyrkoherden i församlingen/pastoratet om gudstjänst ska hållas och om så blir fallet så tas en avgift ut för begravningsgudstjänsten för någon som inte tillhör Svenska kyrkan.

En begravningsceremoni som inte följer Svenska kyrkans ordning för begravningsgudstjänst eller ordning enligt annat trossamfund kallas för borgerlig begravning.

Alla begravningshuvudmän ska tillhandahålla en lokal utan religiösa symboler för avskedsceremonier.

– Vi har kapell och andra lokaler för borgerliga begravningar i alla våra fem församlingar, berättar Maria Sandström.

Kostnaden för lokal ingår i begravningsavgiften, men anhöriga får själva ordna och ansvara för en borgerlig begravningsceremoni.

Del 2

Foto: Johannes Frandsen/Ikon

FAKTA / ÖNSKEMÅL

Det finns inga krav, varken i begravningslagen eller i annan lagstiftning, att man ska skriva ned sina önskemål om den egna begravningen, men det finns goda skäl att göra det. Det viktiga är ju att efterlevande får kännedom om den avlidnes önskemål.

Om de anhöriga är oeniga om kistbegravning alternativt kremering eller om plats för gravsättningen erbjuds parterna på begäran medling.

Det är huvudmannen på den ort där den avlidne senast var folkbokförd som medlar.

– Vi har påbörjat arbetet med att säkra alla stenar på Allmänningen så att de ska klara provtryckningen, men arbetet är inte riktigt slutfört än, berättar t f arbetsledaren Anna Jonsson.

Gravfä

Anna Jonsson, t f arbetsledare för kyrkogårdarna i Kågedalens församling, blickar ut över det kulturmärkta gravfältet Allmänningen i Kusmark.

– Vi har rätat upp och ställt upp de stenar som har legat ner, berättar hon.

De fem församlingarna i Svenska kyrkan Skellefteå har tillsammans cirka 20 000 gravar att sköta om.

– Cirka tio procent, alltså ungefär 2 000 gravar, är märkta som kulturgravar, berättar kyrkogårdshandläggare Hanna Markgren i Svenska kyrkan Skellefteå.

Drygt 1 500 gravar återfinns på kyrkogården i Kusmark och ett antal av dessa är också klassade som kulturgravar.

– Grusgravarna och ett antal andra gravar på kyrkogården är kulturmärkta, berättar t f arbetsledaren Anna Jonsson.

Kulturhistoriskt värde

Pernilla Lindström, byggnadsantikvarie på Skellefteå museum, har gjort en så kallad kulturhistoriskt inventering av kyrkogården i Kusmark och i den framgår det att

Kontakt: skelleftea.begravningsverksamheten@svenskakyrkan.se eller 0910-70 84 15 (vardagar 08.30-11.30)

lt kulturmärkt

kyrkogården består av tre distinkta delar av olika ålder och olika karaktär.

”Viktigt för kyrkogårdens kulturhistoriska värde är just hur del fogats till del efter olika tiders behov och gestaltningsideal.”, skriver hon i inventeringen.

Den äldsta delen av kyrkogården togs i bruk 1931, samma år som begravningskapellet uppfördes, och är belägen öster om kyrkan.

”Detta är det område på kyrkogården som i dag innehar högst kulturhistoriskt värde.”

Grus- och gräsgravar

Närmast öster om kyrkan finns flera grusgravar samt några gräsgravar. Dessa avgränsas av stenramar eller låga häckar.

”Grus- och gräsgravar är av högt kulturhistoriskt värde då de har lagts igen på många kyrkogårdar.”

Rygghäckar har förekommit för att skapa arkitektoniska avgränsningar mellan gravar sedan 1920-talet och inom kvarter 02 avgränsas de räta gravkvarteren på tidstypiskt sätt med den så kallade korshäcken.

”Gravvårdar med rygghäckar är kulturhistoriskt värdefulla då de är betydelsefulla för helhetsmiljön”, skriver Pernilla Lindström.

På det allmänna gravfältet Allmänningen i Kusmark, som består av så kallade linjegravar eller frigravar för de som inte hade råd att köpa grav, återfinns ungefär 490 gravar.

– Man la de avlidna ganska tätt på den här tiden, så det är ganska många gravar på en ganska liten yta, berättar Anna Jonsson.

Linjegravarna är från 1932 och fram till 1960-talet.

”Allmänna linjen är av högt kulturhistoriskt värde då många sådana områden idag har ersatts av modernare gravsätt”.

Ovanligt karaktärsdrag

Traditionellt har begravning i linjegravar skett i tidsordning.

”Ett ovanligt karaktärsdrag som förekommer i Kusmark är att vissa gravar är dubbelgravar där makar begravts intill varandra, trots att det kan ha gått flera år mellan begravningarna”.

Även träkorsen på Allmänningen, smideskorsen på hela kyrkogården och ett antal andra enskilda gravvårdar anses vara värda att bevara för framtiden.

”Inskriptionerna på gravvårdarna på Kusmarks kyrkogård berättar en historia om trakten, dess invånare och näringar under 1900-talet. De skildrar bygdens utveckling och struktur liksom stilinfluenser från 1930-talet och fram till idag. Många av gravarna bär yrkestitlar som är viktiga för bygdens historia.”, skriver Pernilla Lindström.

Viktig del av kulturarvet

Kulturhistoriska värden i kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser är skyddade enligt bestämmelserna i kulturminneslagen (KML).

De flesta av Sveriges kyrkor omfattas, enligt Riksantikvarieämbetet, av skyddet i lagen och flertalet av de skyddade kyrkorna omges av en begravningsplats med vilorum för avlidna.

Begravningsplatserna speglar gångna tiders samhällsstruktur och är därigenom en viktig del av det religiösa kulturarvet.

I vården av en begravningsplats ska Svenska kyrkan, som i dag har statens uppdrag att sköta om begravningsverksamheten på de flesta håll i landet, beakta dess betydelse som en del av kulturmiljön.

Begravningsplatserna ska vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskas eller förvanskas.

Det innebär, enligt KML, att bevara den gestalt, struktur och det innehåll som begravningsplatsen har samt den spegling av samhällsstrukturen som kan avläsas.

Lokalhistoriskt värde

På begravningsplatserna finns en stor grupp av gravanordningar av konstnärligt och lokalhistoriskt värde som av olika skäl bör bevaras på sin plats.

Det finns i allmänhet ett stort intresse både hos förvaltare av begravningsplatser och hos allmänheten för att skydda dessa värden.

Det kan, enligt KML, innebära att gravkvarter bibehålls och att värdefulla gravvårdar konserveras och bevaras på sin plats.

Det sistnämnda gäller för återlämnade gravplatser utan gravrättsinnehavare där upplåtaren (kyrkogårdsförvaltningen) har förfoganderätt över gravanordningarna.

Svenska kyrkan har rätt till viss ersättning av staten för kulturhistoriskt motiverade kostnader i samband med vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena.

Avsikten från statens sida är att skapa långsiktiga och stabila förutsättningar för Svenska kyrkan att fortsätta vårda de kyrkliga kulturminnena.

Kontakt

Bokning
0910-70 84 04

Här bokar du dop, begravningar, vigslar och lokaler i Skellefteå pastorat. Bokningen nås säkrast mellan kl 08.30-11.30 och 13.00-14.30.
E-post:
skelleftea.bokning@svenskakyrkan.se
Hemsida:
www.svenskakyrkan.se/skelleftea

Byske-Fällfors församling
0912-105 55

Ringvägen 6, 930 47 Byske
E-post:
byske.fallfors.forsamling@svenskakyrkan.se
Hemsida:
www.svenskakyrkan.se/byskefallfors

Jörn-Bolidens församling
0910-71 31 50

Storgatan 51, 936 31 Boliden
E-post:
jorn-boliden.forsamling@svenskakyrkan.se
Hemsida:
www.svenskakyrkan.se/jorn-boliden

Kågedalens församling
0910-71 47 30

Holmforsvägen 6, 934 31 Kåge
E-post:
kagedalen.forsamling@svenskakyrkan.se
Hemsida:
www.svenskakyrkan.se/kagedalen

Sankt Olovs församling
0910-78 78 00

Box 376, 931 24 Skellefteå
Besök: Kyrkogatan 6
E-post:
sanktolov.forsamlingsexpeditionen@svenskakyrkan.se
Hemsida:
www.svenskakyrkan.se/sanktolov

Skellefteå landsförsamling
0910-78 79 00

Brännavägen 23, 931 44 Skellefteå
E-post:
skelleftea.landsforsamling@svenskakyrkan.se
Hemsida:
www.svenskakyrkan.se/skelleftelands

Skellefteå pastorat
0910-70 84 00

E-post:
skelleftea.pastorat@svenskakyrkan.se
Hemsida:
www.svenskakyrkan.se/skelleftea

Hopp om andligt hem för många

Per Idergard, fader i den lokala katolska församlingen i Skellefteå, är förväntansfull inför den eventuella flytten till Sjungande dalens kyrka.

– Jag hoppas och tror att kyrkan ska få bli ett andligt hem för många, inte bara för katoliker, säger han.

Kyrkofullmäktige i Svenska kyrkan Skellefteå beslutade vid ett extra sammanträde den 20 januari att sälja Sjungande dalens kyrka till katolska kyrkan under 2021 under förutsättning att stiftsstyrelsen ger sitt godkännande i slutet av februari.

Kyrkoherde Ulrika Markgren förtydligade på sammanträdet att detta inte bara är en försäljning av en byggnad och en möjlighet att låta kyrkan vara kyrka.

– Detta är även ett tydligt samarbete och samverkan mellan Svenska kyrkan och Katolska kyrkan, vilket även är inskrivet i den viljeförklaring som är signerad av bägge parter.

– Samarbetet kan ske till exempel genom att vi kan låna varandras kyrkor för kyrkliga handlingar och gudstjänster samt att vi kan ha gemensamt ekumeniskt café, sade Ulrika Markgren.

Stor tacksamhet

Per Idergard berättar att den katolska församlingen blev väldigt ledsen när den fick beskedet av Trafikverket att den blir tvingad att lämna S:ta Maria katolska kyrka i Hedensbyn senast 2022.

– Vi har ju haft denna kyrka, som vi förvärvade av EFS, sedan 1993 och det finns många minnen hos många i församlingen som är förknippade med denna kyrka.

Han konstaterar att visst är det med sorg som församlingen kommer att lämna den och sedan se den rivas för att i framtiden bli en bangård.

– Samtidigt finns också en stor tacksamhet till Gud att han inte lämnar oss utan ett andligt hem här i Skellefteå, när vi fått erbjudandet från Skellefteå pastorat att förvärva Sjungande dalens kyrka.

Ändamålsenliga lokaler

Församlingen planerar att flytta till Sjungande dalens kyrka så snart det är möjligt efter den 1 september 2021.

– Trafikverket har däremot ännu inte svarat på min skrivelse om ett tidigareläggande av värdering och köp av vår kyrka. Vi hoppas att detta kan ske under våren 2021.

Per berättar i mitten av januari att det naturligtvis känns väldigt spännande med en eventuell flytt till Sjungande dalens kyrka.

– Det vore underbart om vi får flytta in i en färdig och vacker kyrka med ändamålsenliga lokaler. Vi kommer att göra några små förändringar för att den ska passa bättre för katolskt gudstjänstbruk, men jag tror att alla som har haft kyrkan som sitt andliga hem tidigare ska känna sig hemma i framtiden också.

Kristen gemenskap

Per hoppas och tror att Sjungande dalens kyrka ska få bli ett andligt hem många år fram över.

– Att den ska få vara platsen där människor ska kunna möta Gud och finna en kristen gemenskap. Själva kyrkan ska återspegla något av skönheten hos Gud och hela kyrkobyggnaden en plats för gudstjänst, gemenskap och bön.

Han ser också fram emot det fortsatta samarbetet med Svenska kyrkan i Skellefteå.

– Tillsammans kan vi verka för att utbreda evangeliet om Herren Jesus.

Kontakt

Foto: Jenny Sigeman/Ikon

Kyrkogårdsexpeditionen

Kyrkogårdshandläggarna på kyrkogårdsexpeditionen svarar på frågor om gravar, gravsatta, skötsel, gravstenar, innehavare, olika gravskick, urn- eller kistgravar, minneslund, askgravlund och mycket mera.

E-post:
skelleftea.begravningsverksamheten@svenskakyrkan.se

Telefon (kl 08.30-11.30 på vardagar):
0910-70 84 15